

Samenvatting maatregelpakketten

Concept Zeeuws gebiedsprogramma

Provincie Zeeland dient de conceptversie van het Zeeuws gebiedsprogramma in bij de Minister voor Natuur en Stikstof. Samen met partners in de provincie hebben we gezocht naar manieren om de natuur robuuster te maken, de biodiversiteit te versterken en de waterkwaliteit en -beschikbaarheid te verbeteren. Dat heeft geleid tot vijf maatregelpakketten:

1. Akkerbouw (inclusief zoet water)
2. Veehouderij
3. Water
4. Natuur
5. Recreatie, mobiliteit en industrie

Deze pakketten kunnen gezien worden als een menukaart: de komende periode bekijken we per gebied welke maatregelen wenselijk en mogelijk zijn. Dit gebeurt in nauw overleg met bedrijven, bewoners en andere betrokkenen.

Akkerbouw

In het maatregelpakket akkerbouw zijn in totaal 17 maatregelen opgenomen. De maatregelen zijn onder meer bedoeld voor bodemverbetering, precisielandbouw, het stimuleren van emissieloze landbouwmachines en het stimuleren van korte ketens. Verder zetten we in op kansrijke nieuwe teelten, gewasbescherming door middel van agrarisch natuurbeheer en natuurinclusieve landbouw. Ook maatregelen om slimmer om te gaan met zoet water zijn onderdeel van dit pakket. Het gaat dan onder meer om een slim real-time meetwerk, ondergrondse opslag en regelbare drainage. De maatregelen voor akkerbouw vormen samen een integraal pakket dat moet zorgen voor een transitie naar een duurzame en volhoudbare landbouwsector.

Voor het totaalpakket akkerbouw wordt een bijdrage van het Rijk gevraagd van € 488.000.000,-

Veehouderij

Zeeland is van oudsher een akkerbouwprovincie; er zijn weinig intensieve veehouderijen. Toch willen we ook deze sector helpen om te verduurzamen. Bijvoorbeeld door de aanleg van innovatieve stalsystemen en extensivering, verlengde weidegang of kruidenrijk grasland te stimuleren. Ook de vrijwillige opkoop van veehouderijen die niet onder een landelijke opkoopregeling vallen, valt onder dit pakket.

Voor het maatregelpakket veehouderij wordt een bijdrage van het Rijk gevraagd van bijna € 200.000.000,-

Water

Zeeland is voor de beschikbaarheid van zoet water vooral aangewezen op regenval; er zijn weinig natuurlijke bronnen aanwezig. Daarom zijn in het maatregelpakket akkerbouw maatregelen opgenomen om slimmer om te gaan met zoet water. In het maatregelpakket water staan twee aanvullende maatregelen, gericht op hergebruik van afvalwater. Met een extra zuiveringsstap is dit mogelijk geschikt te maken voor toepassing in industrie en/of landbouw.

Voor het maatregelpakket water wordt een bijdrage gevraagd van € 200.000.000,-

Natuur

Vanuit verschillende factoren (stikstof, recreatie, droogte) staat de natuur en de biodiversiteit onder druk. Daarom zijn extra maatregelen nodig om de natuur te herstellen. Deze staan beschreven in het Programma Natuur. De maatregelen die we hierin nemen, zijn onderdeel van het gebiedsprogramma.

In aanvulling op het Programma Natuur zijn in het gebiedsprogramma een aantal aanvullende maatregelen opgenomen zoals de aanleg van groen-blaue dooradering. Ook willen we de regelingen voor agrarisch natuurbeheer uitbreiden. De belangstelling vanuit agrariërs hiervoor is nog altijd groter dan het aantal deelnemers dat het budget toelaat. Ook is geld bestemd voor de aanleg van extra moerasgebied, die kan dienen als waterbuffering. Tot slot zijn extra maatregelen nodig in gebieden waar vogels het lastig hebben (Veerse Meer, Zoommeer en Oosterschelde).

Voor het maatregelpakket natuur wordt een bijdrage gevraagd van ruim € 740.000.000,-

Mobiliteit, recreatie en industrie

In het laatste maatregelpakket zijn maatregelen opgenomen in de sectoren industrie, recreatie en mobiliteit. Dit pakket is typerend voor Zeeland, vanuit de gedachte dat alle sectoren een bijdrage kunnen en moeten leveren om de uitstoot en neerslag van stikstof te verminderen. Om dit te realiseren, willen we als Provincie zelf het goede voorbeeld geven. Een belangrijke maatregel is dan ook om de Westerscheldeferry vanaf 2028 te laten varen met elektrische veerboten. De Staten hebben dit al eerder besloten.

Verder onderzoeken we binnen dit pakket op welke manier de recreatiesector verder kan verduurzamen. Deze sector is in Zeeland een belangrijke partner bij de uitvoering van het gebiedsprogramma, omdat veel bedrijven gevestigd zijn in de buurt van overbelaste duingebieden. Veel bedrijven hebben al fors geïnvesteerd in verduurzaming. Met een onderzoek brengen we in beeld welke maatregelen het meest effectief zijn en navolging verdienen in bredere kring.

Tot slot is de industriële sector van belang. De drie grootste bedrijven zitten op dit moment aan tafel met de ministeries van EZK en I&W. Samen willen ze maatwerkafspraken maken om de uitstoot van CO₂ en stikstof te verminderen. Per bedrijf worden verschillende maatregelen getroffen om invulling te geven aan de opgave van stikstofreductie. Zo wil Yara de WESP-technologie implementeren, waarmee de uitstoot van ammoniak en nitraatstof aanzienlijk wordt gereduceerd.

Voor dit maatregelpakket wordt een bijdrage gevraagd van ruim € 30.000.000,-